

การพัฒนารูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนภาษาไทย

เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านของนักเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

Development of Instructional Supervision Model for Thai Language Teachers to Improve Reading Skills of Students under The Bangkok Metropolitan

กัญจนา ทองสิงห์

Kanchana Tongsingha

หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร

Department of Bangkok Educational Supervisor

e-mail: kancha_t@hotmail.com

Received: August 6, 2019

Revised: August 17, 2019

Accepted: August 20, 2019

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาความต้องการการนิเทศการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนภาษาไทย เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านของนักเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร (2) พัฒนารูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนภาษาไทย เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านของนักเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร และ (3) ประเมินรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนภาษาไทยที่พัฒนาทักษะการอ่านของนักเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนภาษาไทยระดับประถมศึกษาในโรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบบันทึกการสนทนากลุ่มแบบสัมภาษณ์ แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนภาษาไทยที่มีต่อรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนภาษาไทย เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านของนักเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า 1) ความต้องการการนิเทศการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนภาษาไทย เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านของนักเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ผู้บริหาร และครูผู้สอนภาษาไทย มีความต้องการกระบวนการนิเทศที่เป็นขั้นตอน มีการให้คำชี้แนะแนวทางในการจัดการเรียนรู้ 2) การพัฒนารูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนภาษาไทย เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านของนักเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย กระบวนการนิเทศแบบ PIDRE ซึ่งได้แก่ (1) วางแผนการนิเทศ (Planning: P) (2) ให้ความรู้ความเข้าใจในการทำงาน (Informing: I) (3) การปฏิบัติงาน (Doing: D) ผสานเทคนิคการนิเทศแบบ Coaching (4) การสร้างขวัญและกำลังใจ (Reinforcing: R) (5) การประเมินผลผลิตและกระบวนการดำเนินงาน (Evaluating: E) 3) รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนภาษาไทย เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านของนักเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ใน

ระดับมาก ประเด็นที่มีความเหมาะสมอันดับแรก คือ การจัดการเรียนรู้ รองลงมา คือ แรงเสริมระหว่างการนิเทศและหลังการนิเทศ และการออกแบบการเรียนรู้ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนภาษาไทย มีความเห็นสอดคล้องกันว่า มีความพึงพอใจกับการนิเทศที่ทำให้ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศมีความเข้าใจไปในทางเดียวกัน รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนภาษาไทย เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านของนักเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครลู่ไปด้วยดีตามวัตถุประสงค์การวิจัย

คำสำคัญ: รูปแบบการนิเทศ, ครูผู้สอนภาษาไทย, ทักษะการอ่าน

ABSTRACT

Development of instructional supervision model for Thai language teachers to improve reading skills of students under the Bangkok Metropolitan. The objectives were (1) to study instructional supervision needs of Thai language teachers to improve reading skills of students under the Bangkok Metropolitan. (2) to develop instructional supervision model for Thai language teachers to improve reading skills of students under the Bangkok Metropolitan. (3) the assessment instructional supervision model of Thai language teachers to improve reading skills of students under the Bangkok Metropolitan. The population used in the research were school administrators and Thai language teachers at primary schools. The research instruments consisted of form of group discussion, interview form, questionnaire for opinions of the school administrators and Thai language teachers on the instructional supervision model of Thai language teachers to improve reading skills of students under the Bangkok Metropolitan. The statistics used for data analysis were mean and standard deviation.

The results of the research revealed that: 1) the administrators and Thai language teachers demanded for step-by-step instructional supervision, advising learning management guidelines to improve reading skills of students under the Bangkok Metropolitan. There were guidelines for learning 2) The development of instructional supervision model of Thai language teachers to develop reading skills of students under Bangkok Metropolitan consisted of PIDRE supervision process which were; (1) P: Planning for supervision, (2) I: Informing, (3) D: Doing integrating coaching supervision techniques (4) R: Reinforcing, (5) E: Evaluation and implementation process. 3) the instructional supervision model for Thai language teachers to improve reading skills of students under the Bangkok Metropolitan, was overall appropriate at high level. The first appropriate issue was learning management, followed by Additional strength during supervision and after supervision and

learning design, school administrator and Thai language teachers all agreed that the satisfaction with the supervision helped the instructional supervisors and the people who were supervised understand in the same direction. The instructional supervision model for Thai language teachers to improve reading skills of students under the Bangkok Metropolitan was effectively carried out as determined in the research purposes.

Keywords: Supervision Model, Thai Language Teacher, Reading Skills

บทนำ

การจัดการเรียนการสอนภาษาไทยที่ดีควรมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ถูกต้อง รู้หลักและวิธีการใช้ภาษา ตลอดจนการใช้ถ้อยคำต่าง ๆ เพราะกิจกรรมการเรียนการสอนในปัจจุบันนี้มีการพัฒนาขึ้นตามกระแสสังคมโลก ครูจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนวิธีสอนในยุคสมัยใหม่เพื่อให้ทันต่อเหตุการณ์ของโลกที่กำลังเปลี่ยนไป โดยต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้นักเรียนรู้จักคิด ตัดสินใจเอง แก้ปัญหาเอง ควรมีวิธีสอนหลายๆวิธีผสมผสานกันตามรูปแบบที่เหมาะสม ใช้กระบวนการเป็นแนวคิดใหม่ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทย (วรรณิ์ โสมประยูร, 2554: 194-195) ซึ่งการเรียนการสอนภาษาไทยตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดไว้อย่างชัดเจนว่า เมื่อจบการศึกษาในแต่ละระดับชั้น นักเรียนต้องมีทักษะทางด้านการฟัง ดู พูด อ่าน และเขียน เป็นอย่างดี มีนิสัยรักการอ่านและร่วมแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งทักษะการอ่านการเขียน นับได้ว่าเป็นทักษะที่สำคัญมาก เพราะนอกจากเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ที่สำคัญที่สุดต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยแล้ว ยังส่งผลต่อการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ในหลักสูตรอีกด้วย (สำนักการศึกษา, 2558: 137-153)

การอ่านเป็นทักษะทางภาษาที่สำคัญ และจำเป็นมากในการดำรงชีวิตของคนในยุคปัจจุบันยิ่งมากกว่าทุกสมัยที่ผ่านมาเพราะวิทยาการและเทคโนโลยีต่าง ๆ ได้เปลี่ยนแปลงก้าวหน้าอย่างรวดเร็วจนสภาพของสังคมได้กลายเป็นสังคมข่าวสาร ดังนั้น ทุกคนจำเป็นต้องมีทักษะการอ่าน สำหรับการเรียนรู้ในชั้นประถมศึกษาชั้นนั้นการอ่านและการเขียนภาษาไทยเป็นปัจจัยที่สำคัญ ในการเรียนรู้เพราะการเรียนรู้วิชาต่าง ๆ ทุกระดับ ต้องอาศัยความสามารถทางการอ่านการเขียน ทั้งสิ้นซึ่งมีผลให้ทักษะด้านการฟังการพูดดีขึ้นทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาอื่น ๆ ดีตามไปด้วย แม้ว่าการอ่านภาษาไทยมีความสำคัญเป็นอย่างมากในการเรียนการสอนระดับประถมศึกษาดังกล่าวดังแต่ในทางปฏิบัติการอ่านและการเขียนภาษาไทยของนักเรียนมีปัญหาหลาย ประการซึ่งจะเห็นได้จากผลการสอบระดับชาติ (O-net) วิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปี การศึกษา 2558 ของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า มีมาตรฐานที่ต้องปรับปรุงโดยเร่งด่วน ได้แก่ มาตรฐานการเรียนรู้ ท 1.2 ท 4.2 และ ท 5.1 และโรงเรียนมีผลสอบระดับชาติ (O-net) วิชาภาษาไทยต่ำกว่าระดับประเทศ มากถึง 249 โรงเรียน นอกจากนี้ปัญหานักเรียนอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ก็ยังมีปรากฏอยู่ เช่น นักเรียนไม่รู้จักสระ ไม่สามารถประสมคำ และไม่สามารถสะกดคำได้ ปัจจุบันเด็กไทยมี

ปัญหาการอ่านที่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานมีจำนวนกว่า 3 หมื่นคน แม้จะเป็นตัวเลขที่ลดลง แต่ก็ยังเป็นปัญหาที่ครูและโรงเรียนต้องช่วยกันแก้ปัญหาผลการวัดความสามารถในการอ่านของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในการสอบระดับชาติ พบว่า ปี พ.ศ. 2552 มีเด็กอ่านต่ำกว่ามาตรฐานกว่า 30,000 คน ซึ่งลดลงจากปี พ.ศ. 2551 ที่มีเด็กอ่านต่ำกว่ามาตรฐาน 50,000 คน ทั้งนี้การวัดความสามารถในการอ่านเขียน ที่ต่ำกว่ามาตรฐาน ไม่ได้หมายความว่า เด็กอ่านไม่ออกและเขียนไม่ได้เท่านั้น

สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร ได้ติดตามผลการอ่านของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ตั้งแต่ปีการศึกษา 2556 พบว่าผลการอ่านยังไม่เป็นที่น่าพอใจ อาจเป็นเพราะครูยังไม่มีความรู้ความเข้าใจ ขั้นตอนการสอนอ่านที่ชัดเจน ในที่ผ่านมาการนิเทศภายในยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร กล่าวคือ การดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน ส่งผลต่อคุณภาพของนักเรียนน้อยกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ ทั้งนี้จากการวิเคราะห์สาเหตุ พบว่า มีสาเหตุมาจากหลายประการ เช่น ผู้บริหารโรงเรียนขาดความรู้ ความเข้าใจในการใช้กระบวนการนิเทศภายในเพื่อส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาการเรียนการสอน ทำให้ไม่สามารถจัดกิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนได้อย่างเป็นระบบ โรงเรียนจัดกิจกรรมการนิเทศไม่สอดคล้องกับสภาพปัญหาปัจจุบันของโรงเรียนและอาจไม่ได้เกิดจากความต้องการของบุคลากรในโรงเรียน เป็นต้น เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนภาษาไทย ยุกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย และแก้ไขปัญหาการอ่านการเขียน สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร จึงมีนโยบายพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนภาษาไทย โดยจัดโครงการต่าง ๆ เพื่อขับเคลื่อนนโยบาย จุดเน้นการพัฒนา นักเรียน ยุกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแก้ไขปัญหาการอ่านการเขียนให้ลดน้อยลง เพื่อให้ นักเรียนสามารถอ่านออก เขียนได้และ สามารถนำไปในชีวิตประจำวันและการศึกษาหาความรู้ในอนาคตต่อไป

ปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนั้นมีองค์ประกอบหลายอย่าง ทั้งปัจจัยที่เกิดจากผู้เรียนเอง และจากปัจจัยการจัดการเรียนการสอนของครูที่เกิดจากการขาดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ยังคงใช้รูปแบบการสอนแบบเดิมที่เน้นการบรรยาย ดังที่ ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2545: 20) กล่าวว่า “ครูผู้สอนยังไม่มี ความเข้าใจในแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ” และจากรายงาน การใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ครูบางส่วนขาดความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและการสอนแบบบูรณาการ ขาดทักษะในการประเมินตามสภาพจริง สื่อและอุปกรณ์ การเรียนการสอนไม่เพียงพอ ไม่เหมาะสม และครูขาดความรู้ในการทำวิจัย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550 : 3) ทำให้ครูผู้สอนจะต้องเป็นผู้มีการพัฒนา ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ และเพื่อให้ครูสามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ครูจำเป็นต้องได้รับคำแนะนำ ส่งเสริมจากผู้เชี่ยวชาญ กระบวนการถ่ายทอดความรู้จากผู้เชี่ยวชาญไปสู่ครู คือ การนิเทศนั่นเอง

การนิเทศมีความสำคัญต่อการเรียนการสอนเป็นอย่างยิ่ง กล่าวโดยรวมก็คือ การจัดการนิเทศ การศึกษา ก็เพื่อหาแนวทาง ปรับปรุงพัฒนาการปฏิบัติงานด้านการสอนของครู การทำงานเป็นทีม การสร้างเจตคติที่ดีในการทำงาน ความร่วมมือในการแก้ปัญหา ทั้งนี้เพื่อบูรณาการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยรวม ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนในที่สุด (วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์, 2538: 62) กระบวนการนิเทศภายใน

โรงเรียน ซึ่งจะเป็นกลไกของการชั้นนำให้ความช่วยเหลือ ควบคุม กำกับ ติดตามให้การปฏิรูปการเรียนรู้ภายในโรงเรียนก้าวไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้เกี่ยวข้องทุกคนต้องคิดทบทวนและแสวงหาแนวทางการพัฒนาโดยใช้การนิเทศภายในเป็นยุทธศาสตร์สำคัญควบคู่ไปกับการปฏิรูปการเรียนรู้ในสถานศึกษาเพื่อบรรลุเป้าหมายสูงสุดของการจัดการศึกษา ซึ่งการจัดการศึกษาจะประกอบด้วยกระบวนการบริหารจัดการ กระบวนการเรียนการสอน และกระบวนการนิเทศ ในส่วนของกระบวนการนิเทศนั้น การนิเทศภายในเป็นกระบวนการหรือวิธีการ หรือกิจกรรมที่บุคลากรภายในสถานศึกษาจัดขึ้นเป็นระบบที่ส่งเสริมและพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานได้ลงมือปฏิบัติอย่างถูกต้องและเหมาะสมจนบรรลุผลตามแผนที่วางไว้ เพื่อปรับปรุงส่งเสริมคุณภาพการเรียนการสอนภายในสถานศึกษาให้ดียิ่งขึ้น เพราะปัจจุบัน การนิเทศการสอนโดยศึกษานิเทศก์จากภายนอกนั้น ไม่สามารถจะทำได้อย่างทั่วถึงเนื่องจากศึกษานิเทศก์มีน้อย ไม่เพียงพอกับความต้องการของครูผู้สอนในสถานศึกษา ตลอดจนความรู้ของศึกษานิเทศก์ไม่สามารถครอบคลุมไปทุกสาขาวิชา ไม่สามารถสนองตอบความต้องการของโรงเรียนแต่ละแห่งไม่เหมือนกันจึงเป็นการยากที่ศึกษานิเทศก์ซึ่งอยู่นอกสถานศึกษาจะรู้สภาพปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของโรงเรียน (สจต อุทรานนท์, 2530: 116) เพื่อแก้ไขปัญหานี้จึงจำเป็นต้องมีการนิเทศภายในสถานศึกษา บุคลากรในโรงเรียนต้องช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพการเรียนการสอนให้สูงขึ้น การนิเทศภายในนั้นมีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพครูให้สามารถจัดการเรียนรู้ให้บรรลุตามจุดหมายของหลักสูตรได้ การนิเทศภายในมีความสำคัญต่อการเรียนการสอนเป็นอย่างยิ่ง เพราะในบางครั้งแม้ครูจะได้ใช้ความสามารถในการจัดกิจกรรมตามที่วางแผนไว้แล้วก็ตาม อาจจะมีบางสิ่งบางอย่างขาดตกบกพร่อง ทำให้การสอนขาดความสมบูรณ์ ดังนั้นหากมีบุคคลอื่นได้ชี้แนะ แนะนำให้ความช่วยเหลือ ก็ย่อมเกิดผลดี การนิเทศภายในจึงเปรียบเหมือนกระจกเงาที่คอยส่องให้เห็นภาพการสอนของครูและเป็นกระบวนการที่เสริมสร้างการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพ เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนในการพัฒนาการศึกษา การสร้างสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมในการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้ถูกต้องตามจุดหมายของหลักสูตรสถานศึกษา โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และยังเป็นการสร้างความตระหนักให้กับครูถึงปัญหาเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์เรียนรู้ ให้สามารถแก้ไขปัญหาได้และสร้างขวัญกำลังใจให้กับครูผู้สอนอีกด้วย นอกจากนี้ยังมุ่งให้เกิดความร่วมมือและประสานงานกันเป็นอย่างดีภายใต้ระบบการบริหารงานของโรงเรียน เพื่อควบคุมมาตรฐานและพัฒนางานด้านการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการก้าวสู่ระบบประกันคุณภาพการศึกษารอบที่ 4 กล่าวโดยรวมก็คือ การจัดการนิเทศการศึกษา ก็เพื่อหาแนวทาง ปรับปรุงพัฒนาการปฏิบัติงานด้านการสอนของครู การทำงานเป็นทีม การสร้างเจตคติที่ดีในการทำงาน ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหา ทั้งนี้เพื่อมุ่งสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยรวม ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนในที่สุด (สุรศักดิ์ ปาเฮ, 2545: 25-27) ดังนั้น การนิเทศภายในนั้นมีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพครูให้สามารถจัดการเรียนรู้ให้บรรลุตามจุดหมายของหลักสูตรได้

การดำเนินการนิเทศการสอนส่วนใหญ่ดำเนินการในลักษณะที่ผู้บริหาร กำหนดบทบาทและวิธีการนิเทศโดยตนเอง และจัดกิจกรรมการนิเทศไม่หลากหลาย ไม่สนองต่อปัญหาและ ความต้องการของ

ครูผู้สอนอย่างแท้จริงและไม่คำนึงถึงศักยภาพของครูผู้สอนรายบุคคล (สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา ประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์, 2554) และจากรายงานผลของโรงเรียน การประเมินตนเองและการประเมิน ของสำนักงานเขต ตามตัวชี้วัดคุณภาพการเรียนการสอนภาษาไทยของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ด้าน ครูผู้สอนภาษาไทย ได้แก่ 1) การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตร 2) การจัดกิจกรรม การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 3) กิจกรรมให้ผู้เรียนเห็นคุณค่า รักหวงแหน และภูมิใจในการใช้ ภาษาไทยที่ถูกต้อง 4) มีการพัฒนาตนเอง 5) มีการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียนด้านภาษาไทย 6) ครูผู้สอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้มีโอกาสได้รับเกียรติคุณด้านภาษาไทย 7) ครูผู้สอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ มีบทบาทในการส่งเสริมการพัฒนาการใช้ภาษาไทยของผู้เรียน (สำนักงานศึกษา, 2550: 10) ตั้งแต่ปี การศึกษา 2552 - 2558 ในภาพรวมมีความสอดคล้องกัน อยู่ในระดับปานกลาง ในเรื่องการจัดการเรียน การสอนของครูส่วนใหญ่ยังไม่เปลี่ยนพฤติกรรมการสอน 1) การเตรียม การสอนและการเขียนแผนการสอน ยังไม่เป็นปัจจุบัน 2) การเขียนแผนการสอนยังเป็นการสอนให้นักเรียน เรียนโดยการจำ 3) ในการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนยังไม่เน้นให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมและลงมือ ปฏิบัติจริง 4) ครูยังไม่ใช้ห้องสมุด และแหล่งการเรียนรู้อื่น ๆ ให้เป็นประโยชน์ในการเรียนการสอน 5) การวัดประเมินผลของครูส่วนใหญ่เน้น การวัดความรู้ความจำ

สภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอน ปีการศึกษา 2558 พบว่า การเรียนการสอนในชั้นเรียนของ โรงเรียนในเขตบางกอกน้อย มีคะแนนด้านการอ่านภาษาไทยอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ ดังนั้น พฤติกรรม การสอนของครูมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งและพฤติกรรมการสอนจะมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม การเรียนของ นักเรียน โดยพฤติกรรมการสอนที่ดีจะก่อให้เกิดสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียน ดังที่อาภรณ์ ใจเที่ยง (2550: 28) กล่าวถึงลักษณะการสอนที่ดี 13 ประการ ประกอบด้วย การสอนที่มีการเตรียมการสอนมา อย่างดีทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาทุกด้าน จัดกิจกรรมการเรียนการสอนสอดคล้องวัตถุประสงค์ ผู้เรียนได้ลง มือปฏิบัติ กิจกรรม ตรงตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร มุ่งให้ผู้เรียนนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน ได้รับความสนใจผู้เรียน มีบรรยากาศส่งเสริมการเรียนรู้ ใช้หลักจิตวิทยาการเรียนรู้ที่เหมาะสม บรรยากาศเป็น ประชาธิปไตย มีกระบวนการที่ดีใช้หลักการวัดผลและประเมินผลการเรียน และผู้สอนมีความเป็นครู ทั้งนี้ หากคำนึงถึงความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วที่เกิดขึ้นในยุคโลกาภิวัตน์ ดังนั้น โรงเรียนจึงต้องหาแนวทางที่ จะพัฒนาครูให้มีความสามารถในการจัดการเรียนการสอน และการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริงโดย ดำเนินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนที่มุ่งเน้นการช่วยเหลือและติดตามครูให้สามารถดำเนินการสอนได้ อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพราะกระบวนการ

กระบวนการนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการร่วมกันระหว่างผู้นิเทศ ครู และบุคลากรทางการ ศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ปรับปรุงสมรรถนะการจัดการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น ดังที่ สเปียร์ (Spear, 1976: 16) กล่าวโดยสรุปไว้ว่า การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการที่ทำให้เกิดการปรับปรุงการเรียน การสอนของครู โดยการทำงานร่วมกับบุคลากรที่เกี่ยวข้องในกระบวนการนิเทศ การนิเทศการสอน (Instructional Supervision) เป็นหัวใจสำคัญ ที่สุดของการนิเทศการศึกษา ซึ่งการนิเทศการสอนเป็นการทำงานร่วมกันกับ

ครูผู้สอน เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถ และมีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติการสอนอย่างมีประสิทธิภาพการนิเทศการสอน มีแนวคิด หลากหลายที่เป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย ซึ่งแต่ละแนวคิดก็มีความเหมาะสมในการนำไปใช้ได้ตาม สถานการณ์ บริบท และปัญหาที่แตกต่างกัน ไม่มีแนวคิดใดที่สามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพในทุก สถานการณ์ ทุกองค์กร หรือทุกสภาพการณ์ แนวคิดวิธีการต่าง ๆ เป็นเพียงความเชื่อ แนวทางการปฏิบัติงาน ที่มีเหตุผลรองรับให้ผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาและการนิเทศ ได้ศึกษาพิจารณากลับกรอง และนำไปปรับใช้อย่างเหมาะสม ครูตระหนักว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ นั้น จะต้องใช้วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ อย่างไร เพื่อที่จะให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีคุณภาพ จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครู ขณะเดียวกันผู้นิเทศจะให้ข้อมูล ความรู้ที่จำเป็น เป็นกระบวนการนิเทศที่มีความสำคัญในการช่วยเหลือให้การจัดประสบการณ์การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้ที่มีบทบาทสำคัญ ได้แก่ ศิษยานิเทศก์ และเครือข่ายการนิเทศที่เข้ามามีส่วนร่วมในการนิเทศการศึกษา ซึ่งผู้วิจัยในฐานะที่เป็นศิษยานิเทศก์สาระภาษาไทย มีหน้าที่ในการดูแล ช่วยเหลือ แนะนำ ให้ครูจัดการเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในแต่ละกลุ่ม ประสบการณ์ให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด

จากความเป็นมาและปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้ศึกษา เรื่อง การนิเทศการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย เพื่อพัฒนาการอ่านของนักเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กับโรงเรียนที่อยู่ในความรับผิดชอบดูแล ได้แก่ โรงเรียนวัดยางสุทธาราม โรงเรียนวัดอัมพวา โรงเรียนวัดดงมูลเหล็ก และโรงเรียนวัดพระยาทำ โรงเรียนวัดโพธิ์เรียง โรงเรียนวัดสุวรรณาราม โรงเรียนวัดบางขุนนนท์ และโรงเรียนวัดบางเสาธง เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานนิเทศการสอนภาษาไทยที่มีประสิทธิภาพและตรงตามความต้องการของผู้รับการนิเทศต่อไป

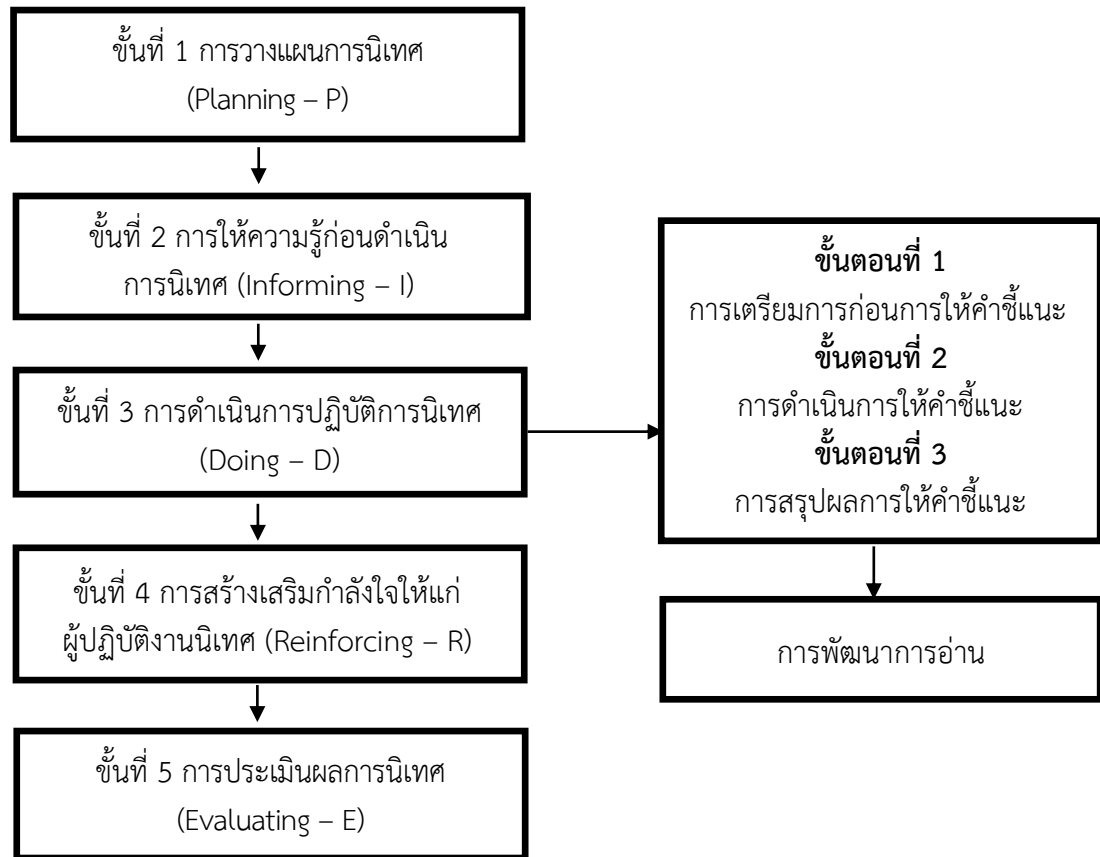
วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการการนิเทศการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนภาษาไทย เพื่อพัฒนาการอ่านของนักเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อพัฒนารูปการนิเทศการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนภาษาไทย เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านของนักเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อประเมินรูปแบบการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนภาษาไทย เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านของนักเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งผู้วิจัยมีความสนใจที่จะนิเทศการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย เพื่อพัฒนาการอ่านของนักเรียนในโรงเรียนเครือข่ายที่ 40 สังกัดกรุงเทพมหานคร ตามกรอบแนวคิดดังนี้

กระบวนการนิเทศการศึกษา 5 ขั้นตอน ซึ่งเรียกกันว่า “PIDRE” และการนิเทศแบบชี้แนะ (Coaching)

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อเป็นข้อเสนอแนะที่เกี่ยวกับการนิเทศการสอนภาษาไทยของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเป็นประโยชน์แก่ผู้บริหาร ครูและผู้เกี่ยวข้อง สามารถกำหนดนโยบาย มาตรการและการวางแผน พัฒนานิเทศการสอนของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในขั้นตอนนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนภาษาไทย โรงเรียนในเขตบางกอกน้อย จำนวน 8 โรงเรียน ซึ่งเป็นการเลือกแบบเจาะจง ได้แก่ โรงเรียนวัดยางสุทธาราม โรงเรียนวัดอัมพวา โรงเรียนวัดโพธิ์เรียง โรงเรียนวัดดงมูลเหล็ก โรงเรียนวัดพระยาทำ โรงเรียนวัดสุวรรณาราม โรงเรียนวัดบางขุนนนท์ และโรงเรียนวัดบางเสาธง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การพัฒนารูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนภาษาไทย เพื่อพัฒนาการอ่านของนักเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม 2) แบบสัมภาษณ์เพื่อศึกษาความต้องการการนิเทศการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนภาษาไทย เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านของนักเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร 3) แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนภาษาไทย เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านของนักเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร 4) แบบตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย และ 5) แบบสัมภาษณ์เพื่อประเมินผลรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การพัฒนารูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนภาษาไทย เพื่อพัฒนาการอ่านของนักเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บข้อมูลดังนี้ ลงพื้นที่ศึกษาบริบทสภาพทั่วไปและศึกษาเอกสารข้อมูลพื้นฐานในการนิเทศการสอน สนทนากลุ่ม สัมภาษณ์ สอบถามความสอดคล้องของรูปแบบการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย และประเมินรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย โดยเก็บข้อมูลความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนภาษาไทย

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยใช้ 1) การวิเคราะห์เนื้อหาตามข้อมูลที่ได้จาก เอกสาร แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม แบบสอบถามผลการทดลองใช้รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนภาษาไทย 2) วิเคราะห์ข้อมูล หาค่า IOC จากแบบสอบถามผู้เชี่ยวชาญ

สรุปผลการวิจัย

การสรุปผลการพัฒนารูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนภาษาไทย เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านของนักเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จากการสัมภาษณ์ การสังเกต และการตอบแบบสอบถามสามารถสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. ผลการพัฒนารูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนภาษาไทย เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านของนักเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

ผลการศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สภาพปัญหา และบริบททั่วไปด้านการนิเทศการสอนภาษาไทยของโรงเรียน ทั้ง 8 โรงเรียน ผู้วิจัยนำรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนภาษาไทย เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านของนักเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครมาตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบ โดยผู้เชี่ยวชาญ รวม 5 ท่าน เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้อง สรุปผลการวิเคราะห์ พบว่า ข้อคำถามในแต่ละหัวข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.60 ขึ้นไป ซึ่งถือว่า รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอนของ

ครูผู้สอนภาษาไทย เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านของนักเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่สร้างขึ้นมา ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าเหมาะสม และดำเนินการแก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ สังเคราะห์สรุปร่างเป็นรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนภาษาไทย เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านของนักเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ดังต่อไปนี้

รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนภาษาไทย เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านของนักเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ได้แก่

ขั้นการวางแผนการนิเทศ ได้แก่ การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการนิเทศ ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผู้เรียน บริบท สภาพแวดล้อม พัฒนาการของผู้เรียน ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยด้วยเทคนิควิธีสอนต่าง ๆ ให้ครูเห็นความสำคัญของกิจกรรมในการพัฒนาทักษะทางภาษาโดยเฉพาะด้านการอ่าน ผู้บริหารโรงเรียนและครูมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการวางแผนการนิเทศ

ขั้นให้ความรู้ความเข้าใจในการทำงาน ได้แก่ การจัดทำหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การใช้สื่อ และการวัดและประเมินผล การใช้สื่อและเครื่องมือเพื่อให้ครูได้ศึกษาเพิ่มเติม และการนำการอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการสอนอ่านมาใช้ในการจัดการเรียนรู้

ขั้นการปฏิบัติงาน ได้แก่ การใช้เทคนิคการนิเทศแบบ Coaching มาใช้ โดยการสังเกตการจัดการเรียนรู้ หลักฐาน ร่องรอย การดำเนินการให้คำชี้แนะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ วิธีสอน การใช้สื่อ ผู้นิเทศ และครูร่วมกันสรุปผลการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยด้วยกิจกรรมตามเอกสาร หนังสือคู่มือเกี่ยวกับการสอนภาษาไทย การนิเทศเติมเต็มประสบการณ์การจัดการเรียนรู้ ทำให้สามารถนำข้อมูลย้อนกลับมาพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่อง

ขั้นการสร้างขวัญและกำลังใจ ได้แก่ ผู้นิเทศจะมีบุคลิกลักษณะที่เป็นกัลยาณมิตรต่อผู้รับการนิเทศ ให้กำลังใจเมื่อมีอุปสรรค ในระหว่างการสอนหรือหลังการสอน

ขั้นการประเมินผลผลิตและกระบวนการดำเนินงาน ได้แก่ การประเมินผลสัมฤทธิ์ของการนิเทศการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนภาษาไทย การประเมินผลความคิดเห็นและความพึงพอใจ การสรุปผลการดำเนินการเพื่อการปรับปรุง โดยใช้คู่มือแนวทางและมาตรการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนภาษาไทยของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

2. ผลการประเมินรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนภาษาไทยเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านของนักเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

ผลการทดลองใช้รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนภาษาไทยเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านของนักเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

ผลการนำรูปแบบไปทดลองใช้ในการนิเทศการสอนภาษาไทยทั้ง 8 โรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า จากการสอบถามผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนภาษาไทย ในการปฏิบัติกรณิเทศการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนภาษาไทย มีความเห็นว่รูปแบบการกรณิเทศการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนภาษาไทย เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านของนักเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร นั้น ทดลองใช้แล้วสามารถใช้ได้และ

สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนภาษาไทย

3. ผลการประเมินรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนภาษาไทย เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านของนักเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

สรุปจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนภาษาไทย รวม 39 คน เกี่ยวกับรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนภาษาไทย เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านของนักเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร นั้น ผู้วิจัยสามารถสรุปความคิดเห็นจากการสนทนาและสัมภาษณ์ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนภาษาไทย มีความเห็นสอดคล้องกันว่า มีความพึงพอใจกับการนิเทศที่เป็นขั้นตอน การกำหนดขั้นตอนในการนิเทศทำให้ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศมีความเข้าใจไปในทางเดียวกัน ทำให้การนิเทศการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนภาษาไทย เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านของนักเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ลุล่วงไปด้วยดี

อภิปรายผล

การดำเนินการนิเทศด้วยกระบวนการนิเทศแบบ PIDRE เป็นกระบวนการที่ชัดเจนทุกขั้นตอน และมีความเหมาะสมกับสังคมไทย (สงัด อุทรานันท์ อ้างถึงใน วัชรรา เล่าเรียนดี, 2555: 20) โดยเริ่มตั้งแต่

ขั้นการวางแผนการนิเทศ (Planning: P) ได้แก่ การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการนิเทศข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผู้เรียน บริบท สภาพแวดล้อม พัฒนาการของผู้เรียน ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยด้วยเทคนิควิธีสอนต่าง ๆ ให้ครูเห็นความสำคัญของกิจกรรมในการพัฒนาทักษะทางภาษาโดยเฉพาะด้านการอ่าน ผู้บริหารโรงเรียนและครูมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการวางแผนการนิเทศที่มีจุดมุ่งหมายที่มีความชัดเจน

ขั้นให้ความรู้ (Informing: I) ผู้รับการนิเทศได้รับความรู้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ได้ให้ความรู้พื้นฐานการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย มีกิจกรรมการฝึกทักษะให้ผู้เข้ารับการอบรมได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง มีการแนะนำเทคนิคในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเกี่ยวกับการอ่าน รวมทั้งได้มีโอกาสซักถาม อภิปรายและได้มีการสรุปผลร่วมกัน สอดคล้องกับปัจจัยที่สำคัญในการดำเนินกิจกรรมให้ประสบความสำเร็จ คือ ครู ซึ่งเมื่อมีการจัดอบรม และมีวิทยากรซึ่งเป็นครูด้วยกันจะเกิดความสนิทสนม ไว้วางใจและคอยช่วยเหลือให้คำปรึกษากันในกลุ่มครูด้วยกัน การดำเนินงานจึงเป็นไปด้วยความราบรื่น มีการสนับสนุนเกื้อกูลซึ่งกันและกัน การช่วยเหลือกันในการแก้ไขปัญหา อุปสรรค และข้อยุ่งยากให้ผ่านพ้นไปได้ ซึ่งสอดคล้องกับสำนักทดสอบทางการศึกษา (2553: 3) ที่กล่าวว่า ปัจจัยที่สำคัญในการทำงานให้ประสบความสำเร็จคือ คน ซึ่งมีผลกระทบต่อบรรยากาศในการทำงานของกลุ่มว่าจะราบรื่นเป็นไปในทางสร้างสรรค์ มีการสนับสนุนเกื้อกูลซึ่งกันและกัน การช่วยเหลือกันในการแก้ไขปัญหา อุปสรรค และข้อยุ่งยากให้ผ่านพ้นไปได้นั้น ต้องอาศัยการทำงานเป็นทีม ศักยภาพของคนในกลุ่ม เพื่อการทำงานร่วมกัน คิดร่วมกัน วางแผน

ร่วมกันและแก้ปัญหาร่วมกัน นับว่าเป็นการรวมพลังของทีมงาน ซึ่งจะส่งผลให้ประสบผลสำเร็จในการทำงานมากยิ่งขึ้น

ขั้นตอนการนิเทศ (Doing: D) ผู้วิจัยมีการนิเทศติดตามเป็นระยะ ซึ่งในขั้นนี้ผู้วิจัยได้ใช้เทคนิคการนิเทศแบบ Coaching ซึ่งเป็นการนิเทศที่เริ่มจากการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อครู ด้วยการรับรู้ข้อมูลเบื้องต้น รับรู้สภาพปัญหา และความต้องการที่แท้จริง ทำให้เกิดความไว้วางใจในตัวผู้นิเทศ ทำให้ผู้รับการนิเทศสามารถปรึกษา ชักถามในปัญหาที่สงสัย ซึ่งเป็นประเด็นปัญหาตามความต้องการช่วยเหลือของผู้รับการนิเทศ และผู้รับการนิเทศสามารถนำไปพัฒนาได้ตรงประเด็นตามที่ตนต้องการ จึงนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ เกลิมชัย พันธุ์เลิศ (2549: 15) ที่กล่าวว่า หลักการของการชี้แนะโดยการสร้างความสัมพันธ์และความไว้วางใจ (trust and rapport) การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ชี้แนะกับผู้รับการนิเทศรายบุคคลหรือกลุ่มผู้รับการนิเทศ ความเชื่อถือและความไว้วางใจของผู้รับการนิเทศที่มีต่อผู้ชี้แนะมีส่วนสำคัญที่ทำให้การดำเนินการชี้แนะ เป็นไปอย่างราบรื่น และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น การชี้แนะเป็นวิธีการพัฒนาสมรรถภาพการทำงานของบุคคลโดยเน้นไปที่การทำงานให้ได้ตามเป้าหมาย บางครั้งผู้นิเทศเป็นศึกษานิเทศก์ที่เป็นบุคคลอยู่ภายนอกโรงเรียน มีเวลาในการทำงานกับผู้รับการนิเทศอย่างจำกัด ทำให้การดำเนินงาน จำเป็นต้องมีจุดเน้นสำคัญในการดำเนินการชี้แนะ ซึ่งในการดำเนินการนิเทศจึงจำเป็นต้องตั้งเป้าหมายให้มีความชัดเจน เฉพาะเจาะจง เพื่อให้สามารถชี้แนะให้เกิดผลในช่วงเวลาที่จำกัด Garcia – Guerra (2001 อ้างถึงใน เกลิมชัย พันธุ์เลิศ, 2549: 46) กล่าวว่าความสัมพันธ์ระหว่างครูและผู้ชี้แนะสามารถอธิบายได้โดยปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก ปัจจัยภายใน ได้แก่ ความรู้ ทักษะและคุณลักษณะส่วนบุคคล (เจตคติและความเชื่อ) ปัจจัยภายนอก ได้แก่ ปฏิสัมพันธ์การชี้แนะมักเกิดขึ้นในบริบทที่มีลักษณะเฉพาะของแต่ละโรงเรียน วัฒนธรรมของโรงเรียน การบริหารและครูที่เป็นผู้นำในโรงเรียน เป็นปัจจัยที่ทำให้การชี้แนะในแต่ละโรงเรียนมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว สอดคล้องกับ เกลิมชัย พันธุ์เลิศ (2549: 178 - 185) ที่ศึกษาการพัฒนากระบวนการเสริมสมรรถภาพการชี้แนะของนักวิชาการพี่เลี้ยงโดยใช้การเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์ในการอบรมโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน และพบว่า การชี้แนะช่วยให้ผู้นิเทศทำงานได้อย่างเป็นระบบ เกิดความเข้าใจในความแตกต่างระหว่างบุคคลและเรียนรู้การทำงานที่ตอบสนองความต้องการรายบุคคล รวมทั้งเห็นคุณค่าของการเรียนรู้ร่วมกับครู จึงส่งผลให้การนิเทศประสบผลสำเร็จสามารถนำความรู้ไปใช้ให้เกิดผลในทางปฏิบัติได้สอดคล้องกับ ผลการวิจัย สกาวรัตน์ ไกรมาก (2555: บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาการนิเทศแบบชี้แนะสะท้อนคิดเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ผลจากการศึกษา พบว่า ครูมีการพัฒนาการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ที่ดีขึ้น และการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ 8 องค์ประกอบ ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การใช้สื่อ/แหล่งเรียนรู้ การใช้คำถาม การวัดและประเมินผล การพัฒนาทักษะการคิด การดูแลนักเรียนเป็นรายบุคคลการสอดแทรกคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และการวิจัยในชั้นเรียน เมื่อครูได้รับการนิเทศแบบชี้แนะ ครูแต่ละคนมีพัฒนาการในแต่ละองค์ประกอบที่ต่างกัน แต่สิ่งที่ครูพัฒนาได้ดีขึ้น ได้แก่ การใช้สื่อ/แหล่งเรียนรู้ การ

วัดประเมินผล การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการวิจัยในชั้นเรียน เมื่อทดสอบความรู้ความเข้าใจด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน พบว่าครูมีพัฒนาการสูงขึ้น

ขั้นการสร้างขวัญและกำลังใจ (Reinforcing – R) ในระหว่างการนิเทศ ผู้นิเทศจะให้คำชมเชยและยกย่องสิ่งที่ยุ้รับการนิเทศปฏิบัติได้ดี และนำผลการปฏิบัติที่สามารถเป็นแบบอย่างได้ไปแนะนำให้เพื่อนครูได้รับรู้ยู่ตลอดเวลา มีการสังเคราะห์ผลการนิเทศและผลการประเมินทำให้ผู้นิเทศสามารถนำไปวางแผนและพัฒนาการนิเทศครั้งต่อไปได้ จากการนิเทศที่มีการวางแผนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับบริบทการทำงานของยู่รับการนิเทศตรงกับความต้องการในการพัฒนา ยู่รับการนิเทศเกิดองค์ความรู้ ความชำนาญเกิดความมั่นใจในการนำความรู้ที่ได้รับไปจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการอ่านของนักเรียน อีกทั้งยู่รับการนิเทศ เมื่อลงมือปฏิบัติแล้วพบข้อสงสัย หรือมีปัญหา ยู่รับการนิเทศสามารถปรึกษากับผู้นิเทศ ผู้นิเทศได้ใช้เทคนิคการนิเทศแบบ Coaching ทำให้ผู้นิเทศและยู่รับการนิเทศเกิดความไว้วางใจ เห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน ยู่รับการนิเทศเปิดใจยอมรับในการนำความรู้ที่ได้รับจากการนิเทศไปปรับใช้ในการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยเพื่อพัฒนาการอ่าน ยู่รับการนิเทศได้รับแรงเสริมจากผู้นิเทศที่เข้าไปสังเกตการจัดการเรียนการสอน จึงไม่รู้สึกโดดเดี่ยวในการทำงาน และเล็งเห็นความสำคัญของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการอ่าน ส่งผลให้การพัฒนาการอ่านของนักเรียนบรรลุตามวัตถุประสงค์ ซึ่งสอดคล้องกับ Kohler, Crilley and Shearer (1997: 245 – 250) ซึ่งได้ศึกษาผลของการชี้แนะโดยเพื่อน (peer coaching) ที่มีต่อการเรียนรู้ของครูและนักเรียน ที่ได้พัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอนของตนในระยะการศึกษาข้อมูลเส้นฐาน ในระยะที่สองได้มีการใช้วิธีการเพื่อนชี้แนะ การวัดผลการเรียนรู้มุ่งไปที่ความร่วมมือของครูกับเพื่อนชี้แนะ พบว่า 1) ในระยะเก็บข้อมูลเส้นฐาน ครูมีการเปลี่ยนแปลงการจัดการเรียนการสอนค่อนข้างน้อย 2) มีการเปลี่ยนแปลงค่อนข้างมากในชั้นที่มีการชี้แนะ 3) กิจกรรมการเรียนการสอนมีความหลากหลายสัมพันธ์กับกระบวนการของครูและนักเรียนที่แตกต่างกัน และ 4) ครูแสดงความพึงพอใจต่อการใช้นวัตกรรม

ขั้นการประเมินผลผลิตและกระบวนการดำเนินงาน (Evaluating – E) จากที่ได้กล่าวมา กระบวนการนิเทศแบบ PIDRE ผสานเทคนิค Coaching เป็นกระบวนการนิเทศที่สอดคล้องกับการปฏิบัติงานและสภาพการปฏิบัติงานของยู่รับการนิเทศในด้านการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย เพื่อพัฒนาการอ่าน ทั้งการให้ความรู้ การให้คำชี้แนะ การให้แรงเสริม สอดคล้องกับโรงเรียนบ้านโนนยอ (2554: ออนไลน์) ได้ดำเนินการนิเทศเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ เนื่องจากนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ขาดกระบวนการคิด ครูมีความต้องการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนสามารถคิดวิเคราะห์สังเคราะห์ได้ มีคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ มีทักษะในการทำงาน จึงดำเนินการพัฒนาครูเรื่องการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ โดยใช้กระบวนการนิเทศแบบ PIDRE และการนิเทศแบบสอนงาน (Coaching) พบว่าการทดสอบก่อนการใช้ชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง กลุ่มผู้ร่วมพัฒนามีคะแนนเฉลี่ย 12.8 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 64 การทดสอบหลังการใช้ชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง กลุ่มผู้ร่วมพัฒนาได้คะแนนเฉลี่ย 16.6 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 83 โดยมีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้น 3.8 คะแนน ครูผู้ร่วมพัฒนาสามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้

โครงการได้เมื่อนำไปใช้จัดการเรียนรู้ พบว่า นักเรียนสามารถค้นพบปัญหาและเริ่มต้นการทำโครงการในกลุ่มสาระที่ทำการสอนได้ ครูผู้ร่วมพัฒนามีความมั่นใจในความรู้เรื่องการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ อธิบายให้ผู้อื่นเข้าใจได้ นำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้แล้วทำให้นักเรียนสามารถเริ่มต้นทำโครงการในกลุ่มสาระที่สอนได้ และสอดคล้องกับ วาริรัตน์ สติราชกูร์ (2555: บทคัดย่อ) ศึกษาการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ตามแนวทางของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 การนิเทศใช้กระบวนการนิเทศแบบ PIDRE รวมทั้งใช้เทคนิคการนิเทศแบบ Coaching พบว่า ครูสามารถจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะกระบวนการคิดวิเคราะห์ได้สามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ที่ส่งเสริมทักษะกระบวนการคิดวิเคราะห์กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ อยู่ในระดับมาก

ผลการประเมินรูปแบบการนิเทศการสอนภาษาไทย ด้านความพึงพอใจของครูผู้สอนภาษาไทยต่อรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย เพื่อพัฒนาการอ่านของนักเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยใช้การนิเทศแบบ PIDRE ผสานเทคนิค Coaching พบว่า ในภาพรวมครูผู้สอนภาษาไทยมีความพึงพอใจทั้งนี้อาจเป็นเพราะกระบวนการนิเทศแบบ PIDRE ครูได้มีส่วนร่วมในการวางแผนในการนิเทศ และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้สอดคล้องกับหน่วยการเรียนรู้ของตนเอง ครูได้รับความรู้และสามารถปรึกษาปัญหาที่พบในระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ทำให้มีความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการอ่านมากขึ้น จากผลการศึกษาความพึงพอใจในเรื่องการนำความรู้ ความเข้าใจจากการรับการนิเทศไปจัดการเรียนการสอน อาจเป็นเพราะผู้วิจัยได้ใช้เทคนิคการนิเทศแบบ Coaching ซึ่งทำให้ครูมีความไว้วางใจในตัวผู้นิเทศ ทำให้เข้าใจปัญหาที่แท้จริง และสามารถแก้ปัญหาได้ตรงตามความต้องการ เป็นการนิเทศที่ผู้นิเทศเป็นผู้ชี้แนะช่วยให้บุคคลได้บรรลุเป้าหมายการทำงาน สร้างคนให้มีความเข้มแข็ง ช่วยให้ครูค้นพบพลังหรือวิธีการทำงานของตนเอง ทำให้ครูเกิดความภูมิใจในตนเอง และสามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้ได้อย่างมั่นใจ ซึ่งสอดคล้องกับ พลวัฒน์ บุญช่วย (2551: Online) ที่ศึกษาผลการบริหารการนิเทศภายในโรงเรียนสันติวิทยา ตามแนวทางการปฏิรูประบบการประกันคุณภาพการศึกษา โดยใช้กระบวนการบริหารการนิเทศภายในแบบ PIDRE พบว่า ระดับความคิดเห็นและความ พึงพอใจของครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทุกด้าน ผลการบริหารการนิเทศภายในโรงเรียนสันติวิทยา ตามแนวทางการปฏิรูประบบการประกันคุณภาพการศึกษา ไปพัฒนาคุณภาพการศึกษา ผลปรากฏว่า โรงเรียนได้สร้างความเชื่อมั่นและมีการประกันคุณภาพการศึกษาที่มีระบบ มีประสิทธิภาพ ผู้ปกครองนักเรียนและชุมชนมีส่วนร่วมและให้ความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และ วาริรัตน์ สติราชกูร์ (2555: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ตามแนวทางของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยใช้กระบวนการนิเทศแบบ PIDRE รวมทั้งใช้เทคนิคการนิเทศแบบ Reflective Coaching พบว่า ครูมีความพึงพอใจต่อการนิเทศอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับ อนุรักษ์ พรหมเลข (2556: บทคัดย่อ) ที่ศึกษาการพัฒนาวัตกรรมการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านโดยใช้กระบวนการนิเทศแบบ PIDRE ของโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2

โดยศึกษาจากผู้บริหารโรงเรียน ครู และศึกษานิเทศก์รวม 65 คน พบว่า ความพึงพอใจต่อการนิเทศกำกับ ติดตาม การพัฒนานวัตกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน จากการประเมินความพึงพอใจของผู้บริหารและคณะครู ต่อเอกสารประกอบการดำเนินงาน ต่อการนิเทศติดตามการพัฒนานวัตกรรม ณ โรงเรียนที่ดำเนินการ การประเมินนวัตกรรม และต่อการจัดการแสดงผลงานแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกประเด็น ซึ่งสอดคล้องกับกรีนทรา อัมพุธ (2557: บทคัดย่อ) ศึกษาการนิเทศติดตามการจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านโดยใช้กระบวนการนิเทศแบบ PIDRE ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูนเขต 2 ผลการศึกษา พบว่า ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการนิเทศ ติดตามการจัดกิจกรรมส่งเสริม นิสัยรักการอ่าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษา ผู้วิจัยได้นำมาเป็นข้อเสนอแนะใน 2 ประเด็น คือ ข้อเสนอการนำผลการศึกษาไปใช้ และข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาในครั้งต่อไป ดังนี้

ข้อเสนอแนะการนำผลการศึกษาไปใช้

1. การนิเทศการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยเพื่อพัฒนาการอ่าน ควรเพิ่มเติมความรู้และให้ครูได้ฝึกปฏิบัติเรื่องการใช้เทคนิคและวิธีการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลายให้กับครูเพื่อครูสามารถนำไปปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอน
2. ควรส่งเสริมให้ครูผู้สอนปรับวิธีการประเมินผลให้มีความหลากหลายมากขึ้น เช่น ประเมินจากชิ้นงาน แฟ้มสะสมผลงาน การสัมภาษณ์ทั้งเด็ก เพื่อนร่วมชั้นและผู้ปกครอง เพื่อให้เกิดความหลากหลายในการประเมินผลมากขึ้น
3. ความพึงพอใจของครูผู้สอนภาษาไทยต่อกระบวนการนิเทศแบบ PIDRE ผสานเทคนิค Coaching เพื่อการนิเทศการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยเพื่อพัฒนาการอ่านนั้น สามารถนำข้อมูลย้อนกลับมาพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่อง จากการสัมภาษณ์ครู พบว่ามีครูบางคนมีภาระงานที่ต้องรับผิดชอบมาก หลังจากที่ได้รับนิเทศได้ให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อให้ครูนำไปพัฒนาตนเอง หรือนำไปปรับปรุงแก้ไขในสิ่งที่ตนบกพร่องทำให้การดำเนินการดังกล่าวไม่เป็นไปอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น ควรลดภาระงานของครูให้น้อยลง ซึ่งจากการสัมภาษณ์ พบว่า ครูผู้สอนภาษาไทยบางท่านต้องรับผิดชอบภาระงานเพิ่มเติมทั้งงานด้านการเงิน งานพัสดุ งานธุรการ และงานวิชาการ

ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาในครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเชิงทดลองโดยนำกระบวนการนิเทศแบบ PIDRE ผสานเทคนิค Coaching ไปใช้เพื่อพัฒนาการนิเทศสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ
2. ควรนำการพัฒนาแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนภาษาไทยเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านของนักเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครนี้ ไปขยายผลต่อไปในการนิเทศเขตอื่น ๆ

บรรณานุกรม

- กรัณหา อัมพธ. (2557). การนิเทศติดตามผลการจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านโรงเรียนในสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 2 โดยใช้กระบวนการนิเทศแบบ PIDRE.
ลำพูน: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 2.
- เฉลิมชัย พันธุ์เลิศ. (2549). การพัฒนากระบวนการเสริมสมรรถภาพการชี้แนะของนักวิชาการพี่เลี้ยง
โดยใช้การเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์ในการอบรมโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน. วิทยานิพนธ์
ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน กรุงเทพมหานคร:
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วรรณิ โสมประยูร. (2554). การสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร:
ไทยวัฒนาพานิช.
- วาริรัตน์ สติราชภูร์. (2555). การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของครูผู้สอน
กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ตามแนวทางของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช 2551. เข้าถึงข้อมูล 5 กุมภาพันธ์ 2560 (ออนไลน์).
- วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์. (2538). หลักการนิเทศการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: อาร์ตกราฟฟิค.
- สกวารัตน์ ไกรมาก. (2555). การนิเทศแบบชี้แนะสะท้อนคิด (Reflective Coaching Supervision)
เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.
พะเยา: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพะเยา เขต 2.
- สัจด์ อุทรานันท์. (2530). การนิเทศการศึกษา หลักการทฤษฎีและปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มิตรสยาม.
- สัจด์ อุทรานันท์. (2550). การนิเทศการศึกษา หลักการทฤษฎีและการปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร:
โรงพิมพ์มิตรสยาม.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). คู่มือการพัฒนาหลักสูตรและการสอน.
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สุรศักดิ์ ปาเฮ. (2545). การนิเทศภายใน หัวใจของการปฏิรูปการเรียนรู้ในโรงเรียน. วารสารวิชาการ,
5 (8), 25-31.
- หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร. (2558). หนังสือแนวทางการดำเนินงานโรงเรียน
แกนนำการอ่าน โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สำนักงาน
พระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- อนรรักษ์ พรหมเลข. (2556). การพัฒนานวัตกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านโดยใช้กระบวนการนิเทศแบบ
PIDRE ของโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2: สำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2.

อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2550). **หลักการสอน (ฉบับปรับปรุง)**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร:
โอเดียนสโตร์.

Spear, J.; & Zollman, D. (1997). **The Influences Structured Versus Unstructured
Laboratory on Students' Understanding the Process of Science.**
Journal of Research in Science Teaching. 14(1): 34-35.

Spears, H. (1967). **Improving the Supervisor of Instruction.** Englewood cliffs: Prentice- Hall.